

Fiche 1: Mededeling over het thematisch programma voor menselijke en sociale ontwikkeling en de financiële vooruitzichten 2007-2013

Titel:

**Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement: Investeren in mensen
Mededeling over het thematisch programma voor menselijke en sociale ontwikkeling en de financiële vooruitzichten 2007-2013**

Datum Raadsdocument: 31 januari 2006

Nr Raadsdocument: 5834/06

Nr. Commissiedocument: COM (2006) 18

Eerstverantwoordelijk ministerie: Buitenlandse Zaken i.o.m. FIN, OCW, SZW, VWS, LNV

Behandelingstraject in Brussel: Werkgroep ontwikkelingssamenwerking, RAZEB

Achtergrond, korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

Dit voorstel is gerelateerd aan het akkoord van de Europese Raad van december 2005 over de nieuwe Financiële Perspectieven. De Commissie publiceerde in 2004 een overkoepelende mededeling over dit pakket (COM 2004/487). Over deze mededeling werd het parlement separaat geïnformeerd (Kamerbrief 'Reactie op voorstellen van de Commissie inzake de nieuwe Financiële Perspectieven 2007-2013' (Kamerstuk 2003-2004, 21501-20, nr. 259 TK)).

De Europese Raad van december 2005 heeft besloten om de bestaande indeling van categorie IV van de Financiële Perspectieven (extern beleid) te stroomlijnen en te vervangen door zes instrumenten, waarvan er vier nieuw zijn. Reden hiervoor is dat het bestaande spectrum van uiteenlopende budgetlijnen steeds moeilijker op een effectieve en coherente manier te beheren is en dat de huidige situatie bovendien de transparantie en zichtbaarheid van het buitenlandse optreden van de EU compliceert. Het uiteindelijke doel is de coherentie van het externe beleid te bevorderen en de beschikbare middelen effectiever in te zetten.

Naast de twee bestaande instrumenten voor het externe beleid, de instrumenten voor humanitaire hulp en macrofinanciële steun, heeft de Europese Raad ingestemd met het voorstel van de Commissie om vier nieuwe instrumenten in te stellen, waaronder het Instrument voor Ontwikkelingssamenwerking en Economische Samenwerking (zie BNC fiches najaar 2004).

Een aantal bestaande thematische budgetlijnen loopt dwars door de toepassingsgebieden van de afzonderlijke geografische instrumenten heen. Om te voorkomen dat deze budgetlijnen in de nieuwe structuur 'tussen wal en schip vallen', wil de Commissie ze stroomlijnen en bundelen in zeven thematische programma's. Deze thematische programma's worden gedefinieerd op basis van de beginselen van subsidiariteit en toegevoegde waarde, aldus de Commissie. Soms vormt een geografisch programma niet het beste instrument voor een interventie op een bepaald terrein; dan is een thematisch programma de aangewezen vorm. Deze programma's dienen wel aan te sluiten bij en toegevoegde waarde te hebben ten opzichte van de geografische programma's.

De voorliggende mededeling is een uitwerking van het thematische programma voor human and social development. De focus van dit programma ligt op gezondheid, onderwijs en opleiding, cultuur, werkgelegenheid en sociale cohesie, gendergelijkheid en kinderen en jongeren. Hieronder wordt kort aangegeven wat men op de verschillende onderwerpen wil bereiken.

Gezondheid:

- De Commissie wil gelijke toegang tot 'global public goods', zoals bepaalde medicijnen maar ook vaccinaties, versnellen en verbeteren;

- Activiteiten rondom pleitbezorging en informatie steunen om het politieke en publieke bewustzijn te vergroten, ook op het gebied van rechten, gelijkheid, gender en culturele zaken rondom gezondheid;
- Door middel van het gebruik van ICT-middelen bijdragen aan *capacitybuilding* van beleidsmakers en andere relevante belanghebbenden op landenniveau maar ook op regionaal en globaal niveau.

Onderwijs en opleiding:

Dit thematische programma kan op de volgende wijze aan landenprogramma's bijdragen:

- Ontwikkelingslanden helpen om aanspraak te maken op internationale steun voor de ontwikkeling van een adequaat en kwalitatief onderwijsbeleid;
- Promoten van internationale uitwisseling van ervaringen en goede voorbeelden voor de ontwikkeling van hoger onderwijs en training, samen met vakbonden en andere belanghebbenden;
- Promoten van transnationale samenwerking universiteiten en maar ook door de mobiliteit van studenten op internationaal niveau te vergroten.
- Steunen van ontwikkeling van statistische capaciteit en consistente methoden om kwantitatieve en kwalitatieve data te verkrijgen.
- Meer aandacht geven aan gemarginaliseerde kinderen op globaal niveau – door middel van pleitbezorging, pilotprojecten, informatie uitwisseling. De verbinding tussen onderwijs en het bestrijden van kinderarbeid zou een prioriteitsgebied moeten zijn.

Cultuur:

- 'Investing in people' kan het wederzijdse begrip en dialoog tussen verschillende culturen promoten;
- Cultuur is een veelbelovende economische sector voor ontwikkeling en groei die door internationale samenwerking ten volle benut zou kunnen worden.

Werkgelegenheid en sociale cohesie:

Dit thematische programma zou:

- Bijdragen aan het promoten van de 'decent work for all'-agenda, waaronder bijvoorbeeld de implementatie van internationale arbeidsstandaarden;
- Initiatieven steunen om de arbeidsomstandigheden te verbeteren maar ook de aanpassing aan handelsliberalisatie. Hieronder zou vallen een werkgelegenheidsdimensie in het beleid van ontwikkelingssamenwerking maar ook het stimuleren van maatschappelijk verantwoord ondernemen;
- De sociale dimensie van globalisatie en de ervaring van de EU hiermee promoten.

Gendergelijkheid:

Dit thematische programma kan de noodzakelijke landenprogramma's complementeren door de volgende vormen van globale of regionale steun:

- Verlenen van strategische steun aan programma's die bijdragen aan het bereiken van de doelen van de Beijing Declaration¹;
- Promoten van het maatschappelijk middenveld en netwerken die bijdragen aan gendergelijkheid en economische en sociale *empowerment*;
- Promoten van meer statistische capaciteit op het gebied van *gender*.

¹ In 1995 is in Beijing de vierde wereld vrouwenconferentie gehouden. Uit deze bijeenkomst volgde de Beijing Declaration en een 'platform of action' die nog steeds leidend is voor de agenda van de ontwikkeling van vrouwen.

Jongeren en kinderen:

- De Commissie wil verder gaan dan het *mainstreamen* van kinderen en jongeren met aanvullende landensteun, door middel van:
- Vergroten van de aandacht van lidstaten voor kinderen en jongeren in hun externe beleid;
- Steunen van regionale, interregionale en globale initiatieven op belangrijke terreinen als kinderarbeid, mensensmokkel en seksueel geweld;
- Steunen van actie om aandacht voor kinderen en jongeren te bevorderen in situaties en regio's waar bilaterale samenwerking moeilijk is;
- Steunen van datacollectie, waaronder geboorteregistratie;
- Ontwikkelen van beleid en pilotprojecten voor het redden van slachtoffers van kinderarbeid, mensensmokkel of geweld en hen re-integreren in de samenleving.

Rechtsbasis van het voorstel: n.v.t., het betreft een mededeling.

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: N.v.t., het betreft een mededeling.

Instelling nieuw Comitologie-comité: n.v.t.

Subsidiariteit en proportionaliteit:

Subsidiariteit: Strikt genomen niet van toepassing, het betreft een mededeling. Voor zover tot een beoordeling dient te worden overgegaan luidt het oordeel als volgt: twijfelachtig.

Onduidelijk is vooralsnog wat de toegevoegde waarde is van het thematische programma ten opzichte van reeds bestaande internationale mechanismen. Wel heeft het programma belangrijke meerwaarde op terreinen waarop bilaterale samenwerking moeilijk of niet mogelijk is. Naast de activiteiten die de lidstaten zelf ontplooiën op het gebied van 'human and social development' beoogt de Commissie met dit thematische programma bestaande 'good practices' tussen regio's te stimuleren, technische samenwerking te bevorderen, ontwikkeling te ondersteunen in situaties waar bilaterale samenwerking niet plaatsvindt.

Proportionaliteit: Strikt genomen niet van toepassing, het betreft een mededeling. Voor zover tot een beoordeling dient te worden overgegaan luidt het oordeel als volgt: twijfelachtig.

Het programma zal nader moeten worden uitgewerkt in concrete maatregelen voordat een goed oordeel over geschiktheid van het instrumentarium kan worden gegeven. Hierbij moet de kosteneffectiviteit van de maatregelen goed in het oog worden gehouden. Op dat moment zal een nader oordeel over de proportionaliteit worden gegeven. Ook zal dan moeten worden gezien of het idee van Commissie om implementatie van deze mededeling niet te laten resulteren in algemeen verbindende regelingen, geschikt is als rechtsvorm om de gestelde doelstellingen te verwezenlijken.

Consequenties voor de EU-begroting:

Het voorstel heeft geen directe consequenties voor de hoogte van de EU begroting. De middelen voor de thematische programma's moeten komen uit het pakket van financiële instrumenten voor categorie IV (extern beleid). In de Triloog van 4 april 2006 over de Financiële Perspectieven is een totaalplafond voor categorie IV afgesproken (€ 49,464 mrd. voor 2007-2013).

Financiële, personele en administratieve consequenties voor de rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger: geen.

Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving/beleid, (informatie over het inschakelen van nationale agentschappen / zelfstandige bestuursorganen e.d., implementatie en uitvoering, notificatie en handhaving en/of sanctionering): n.v.t.

Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen) dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: Het is de bedoeling dat de thematische programma's zullen worden ingesteld met ingang van de periode waarin de nieuwe Financiële Perspectieven van kracht zijn (1 januari 2007).

Consequenties voor ontwikkelingslanden:

Sociale en humane ontwikkeling is van groot belang voor ontwikkelingslanden. Armoede en sociale uitsluiting liggen dicht bij elkaar. De leeftijd van een persoon en tot welk geslacht hij/zij behoort kunnen, mede onder invloed van cultuur, werkgelegenheid, onderwijs en gezondheid, een negatieve invloed hebben op de ontwikkelingsmogelijkheden van mensen. Om uitsluiting te verminderen is capaciteitsontwikkeling belangrijk. Deze capaciteitsontwikkelings van belang voor individuen zodat zij hun rechten kunnen claimen. Ook capaciteitsontwikkeling van beleidsmakers is belangrijk zodat zij weten hoe zij inbreng vanuit de samenleving kunnen stimuleren op het door hen te formuleren beleid. De aanpak zoals beschreven in deze mededeling is adequaat en gaat op deze facetten in.

Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntbepaling:

De voorgestelde activiteiten sluiten grotendeels aan bij bestaande processen en fora. Nederland vindt het belangrijk dat de EU geen eigen mechanismen, programma's en instrumentaria moet gaan opzetten, maar moet aansluiten bij datgene dat in internationaal verband al gebeurt en dat versterken. Uit deze mededeling wordt niet duidelijk of dit wel of niet de ambitie is.

De link met de Millennium Development Goals (MDG's) wordt wel gelegd in de mededeling maar aangezien de precieze voorgestelde activiteiten vaag omschreven zijn, wordt de precieze bijdrage aan de MDG's eveneens niet duidelijk.

Nederland zal de Commissie vragen precies aan te geven wat het financiële beslag van de toekomstige voorstellen zal zijn.